

OLIMPIADA DE LECTURĂ – LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ

Etapa națională, 19 - 22 aprilie 2017

Nivelul 2 – lector avansat (clasele a VII-a și a VIII-a)

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- Textul care depășește limita maximă de rânduri, în cazul în care aceasta este precizată, nu va fi luat în considerare.
- Timpul de lucru este de 3 ore.

Citește cu atenție fiecare text de la cele trei subiecte, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I**30 de puncte****MOMO**

de Michael Ende

(fragment)

Există o taină foarte mare și totuși foarte obișnuită. Toți oamenii iau parte la ea, fiecare o cunoaște, dar numai foarte puțini se gândesc vreodată la ea. Cei mai mulți o iau ca atare și se miră câtuși de puțin cu privire la ea. Taina asta e timpul.

Există calendare și ceasuri pentru a-l măsura, ceea ce înseamnă prea puțin, căci oricine știe că o singură oră poate părea o veșnicie, uneori poate trece însă într-o clipită – depinde de ceea ce trăiești în ora respectivă. Căci timpul este însăși viața. Iar viața sălășluiește în inimă.

Era un adevăr pe care nimeni nu-l cunoștea mai bine decât domni cenușii. Nimeni nu cunoștea mai bine decât ei valoarea unei ore, a unui minut, ba chiar a unei secunde de viață. Desigur că ei priveau totul din punctul lor de vedere, după cum lipitorile privesc sângele din punctul lor de vedere, astfel că acționau în consecință. Aveau planurile lor în privința timpului omenirii. Erau planuri de amplă perspectivă și erau pregătite cu grijă. Cel mai important lucru pentru ei era ca nimeni să nu observe activitatea lor. Fără să atragă atenția, se insinuau în viața marelui oraș și a locuitorilor săi. Pas cu pas, fără ca nimeni să bage de seamă, pătrundeau zilnic tot mai mult, captând oamenii. Cunoșteau fiecare individ ce ar fi putut fi selectat pentru scopurile lor cu mult înainte ca respectivul să bănuiască ceva. Așteptau doar momentul potrivit când să-l atace și făceau tot posibilul ca acel moment să se ivească.

Așa era, de pildă, domnul Fusi, frizerul. E drept că nu era unul dintre coaforii renumiți, dar era foarte bine văzut în cartierul său. Nu era nici sărac, nici bogat. Atelierul său, situat în centrul orașului, era mic și nu lucra decât un singur ucenic în el.

Într-o zi, domnul Fusi stătea în ușa atelierului așteptându-și clienții. Ucenicul era liber și domnul Fusi era singur. Privea cum ploaia clipea pe stradă, era o zi cenușie, iar în sufletul domnului Fusi vremea era la fel de cenușie.

—Îmi trece viața, gândea el, numai cu zăngănit de foarfeci și pălăvrăgeală și clăbuc de săpun. Cu ce mă aleg de pe urma existenței mele? După ce voi muri va fi ca și cum nici n-aș fi fost. [...]

—Toată viața mea e ratată, gândea domnul Fusi. Cine sunt de fapt? Un frizer oarecare, atât am ajuns să fiu. Dacă aș putea duce o viață adevărată, aș fi cu totul alt om!

Domnului Fusi nu-i era prea limpede cum ar fi trebuit să fie acea viață adevărată. Își imagina doar ceva important, ceva luxos, ceva publicat în unele reviste ilustrate.

—Doar pentru așa ceva, gândea amărât domnul Fusi, nu-mi lasă timp munca mea. Pentru o viață adevărată trebuie să ai timp. Trebuie să fii liber, dar eu am să rămân câte zile voi avea doar un prizonier al zăngănitului foarfecilor, al pălăvrăgelilor și al clăbucului.

În acel moment, sosi o mașină elegantă, cenușie, care a oprit drept în fața frizeriei domnului Fusi. Un domn cenușiu coborî și intră în frizerie. Își depuse servieta plumburie pe măsuta din dreptul oglinzii, își atarnă pălăria tare, rotundă, de cuier, se așează pe scaunul pentru ras, scoase carnețelul de note din buzunar și începu să-l răsfoiască, pufăind din trabucul său mic și cenușiu.

Domnul Fusi închise ușa magazinului, căci avu dintr-odată impresia că s-a făcut neobișnuit de frig în mica încăpere.

—Cu ce vă pot servi? întrebă zăpăcit. Ras sau tuns?

Dar în aceeași clipă se blestemă singur din pricina lipsei sale de tact, căci domnul avea o chelie lucie.

—Niciuna, spuse domnul cenușiu fără să zâmbească, cu un glas straniu, lipsit de orice inflexiune, un glas oarecum cenușiu. Vin din partea Casei de Economie a Timpului. Sunt agentul nr. XYQ/384/b. Am aflat că doriți să deschideți la noi un cont de economii.

—Aud pentru prima oară așa ceva, declară domnul Fusi încă și mai zăpăcit. Ca să fiu sincer, până acum nici măcar n-am știut că există o asemenea instituție.

—Ei bine, acum știți, răspunse scurt agentul.

Răsfoi carnețelul său de note și continuă:

—Sunteți domnul Fusi, frizerul?

—Exact, eu sunt, spuse domnul Fusi.

—Înseamnă că am nimerit unde trebuia, spuse domnul cenușiu și închise carnețelul. Sunteți solicitant la instituția noastră.

—Cum așa? întrebă domnul Fusi, tot mai mirat.

—Vedeți, stimate domn, spuse agentul, vă irosiți viața cu zăngănitul foarfecilor, cu pălăvrăgeala și cu clăbucul. După ce muriți, va fi ca și cum n-ați fi existat niciodată. Dacă ați avea timp să trăiți o viață adevărată, precum doriți, ați fi cu totul alt om. Prin urmare, singurul lucru de care aveți nevoie e timpul.

N-am dreptate?

—Tocmai așa gândeam și eu, murmură domnul Fusi înfiorându-se, căci, deși ușa era închisă, se făcea tot mai frig.

—Ei, vedeți? spuse domnul cenușiu pufăind satisfăcut din micul său trabuc. De unde se poate însă lua timp? El trebuie economisit. Dumneavoastră, domnule Fusi, vă irosiți timpul într-un mod cu totul iresponsabil. Vă voi dovedi printr-o mică socoteală. [...] La cât timp evaluați durata vieții dumneavoastră, domnule Fusi?

—Știu și eu, bâlbâi amețit domnul Fusi, sper să ating vreo 70-80 de ani, după cum o vrea bunul Dumnezeu.

—Bine, continuă domnul cenușiu, ca să fim mai prudenți, să socotim pentru moment numai 70 de ani. Asta ar însemna 315.356.000 înmulțit cu 7. Rezultă 2.207.520.000 de secunde.

Scrise cifrele cu caractere mari pe oglindă. Le sublinie de mai multe ori și spuse:

—Prin urmare, domnule Fusi, aceasta e averea pe care o aveți la dispoziție.

Domnul Fusi înghiți și își trecu mâna peste frunte. Îl amețea suma. Nu i-ar fi trecut niciodată prin minte că era atât de bogat.

—Da, spuse agentul dând din cap și trăgând din nou din micul său trabuc cenușiu. E o cifră impresionantă, nu-i așa? Să vedem mai departe. Câți ani aveți, domnule Fusi?

—Patruzeci și doi, bâigui acesta simțindu-se dintr-odată vinovat, ca și cum ar fi comis o delapidare.

—Cât timp dormiți noaptea, în medie? cercetă în continuare domnul cenușiu.

—Aproximativ 8 ore, mărturisi domnul Fusi.

Agentul calcula fulgerător. Condeiu scârțâia peste sticla oglinzii, încât domnului Fusi i se încrețea pielea.

—Patruzeci și doi de ani, zilnic 8 ore – se ajunge la 441.504.000. Suma o putem considera pe bună dreptate pierdută. Cât timp consacrați zilnic lucrului, domnule Fusi?

—Tot 8 ore, cu aproximație, admise abătut domnul Fusi.

—Așadar, trebuie să mai trecem odată aceeași sumă în contul deficitar, continuă neînduplecat agentul. Mai pierdeți însă și un anumit timp din cauza necesității de a vă hrăni. Cât timp vă trebuie în total pentru toate mesele dintr-o zi?

—Nu știu exact, spuse înspăimântat domnul Fusi, poate vreo 2 ore.

—Mi se pare prea puțin, spuse agentul, dar să presupunem că așa este – rezultă în 42 de ani un total de 110.376.000. Să continuăm! După cum știm, locuiți doar cu mama dumneavoastră, care e în vârstă. Zilnic îi consacrați bătrânei o oră întreagă, adică ședeți lângă ea și îi vorbiți, deși e surdă și abia vă mai aude. Prin urmare, e un timp irosit care face 55.188.000. Mai aveți și un cintezoai, în mod cu totul inutil, iar îngrijirea lui vă costă zilnic un sfert de oră, ceea ce înseamnă, calculat în secunde, 13.797.000.

—Bine, dar ... întrerupse rugător domnul Fusi. [...]

—Păi, bine, domnule dragă, răspunse agentul ridicându-și sprâncenele, bănuiesc că știți cum se poate economisi timpul! De pildă, trebuie să lucrați mai repede și să lăsați deoparte tot ce-i inutil. În loc de o jumătate de oră, ocupați-vă de fiecare client numai un sfert de oră. Evitați conversațiile ce vă răpesc din timp. Scurtați ora petrecută cu bătrâna dumneavoastră mamă la o jumătate de oră. Cel mai bun lucru ar fi s-o duceți într-un azil bun și ieftin, unde va fi îngrijită, iar în acest caz ați și câștigat câte o oră pe zi. Descotorosiți-vă de pasărea complet inutilă! [...]

—Foarte bine, spuse domnul Fusi, le pot face pe toate, dar timpul care-mi rămâne – ce să fac cu el? Trebuie să-l depun? Unde? Sau să-l păstrez? Cum se procedează?

—Despre acestea să nu vă faceți nicio grijă, spuse domnul cenușiu, zâmbind subțire pentru a doua oară. Lăsați totul în seama noastră. Puteți fi sigur că nu se pierde nicio fărâmă din timpul pe care l-ați economisit. Veți observa singur că nu vă rămâne nimic din el. [...]

Agentul se urcă în mașina sa elegantă, cenușie și demară rapid.

Domnul Fusi privi după el frecându-și fruntea; treptat începu să-i fie mai cald, dar se simțea bolnav și suferind. [...] Intenția ca de aici înainte să-și economisească timpul pentru a putea începe o altă viață cândva în viitor i se înfipsea în suflet ca un ghimpe cu cârlig. [...]

Devenea tot mai nervos și mai agitat, căci era ciudat: din tot timpul pe care și-l economisea mereu, în realitate nu-i rămânea niciodată nimic. Dispărea pur și simplu în mod misterios și nu mai exista. Zilele îi deveneau pe nesimțite, dar în mod evident, considerabil mai scurte și mereu tot mai scurte. Înainte de a-și da seama, trecea o săptămână, o lună, un an și încă un an, și încă unul. [...]

Iar de ceea ce i se întâmpla domnului Fusi aveau parte mulți oameni din marele oraș. Zilnic erau tot mai mulți cei care începeau să facă ceea ce ei numeau „economie de timp”. [...] Se părea că nimeni nu observă că, economisindu-și timpul, în realitate economisea cu totul altceva. Nimeni nu voia să admită că propria viață devenea tot mai săracă, mai uniformă și mai rece.

Copiii erau însă cei care o simțeau cel mai tare, căci nimeni nu mai avea timp pentru ei.

Dar timpul este însăși viață. Iar viața sălășluiește în inimă.

Cu cât oamenii economiseau mai mult, cu atât aveau mai puțin.

(traducere de Yvette Davidescu)

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrive, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Ocupația domnului Fusi este:

- a. economist;
- b. agent;
- c. frizer;
- d. matematician.

2. Personajul principal se lamentează că își pierde timpul cu:

- bătrâna mamă;
- zângănit de foarfeci, pălăvrăgeală și clăbuc de săpun;
- îngrijirea cintezoiiului;
- mesele și somnul.

3. Personajele care vor să fure timpul oamenilor sunt:

- Fusi și clienții lui;
- copiii;
- domnii cenușii;
- bătrâna și cintezoiiul.

4. Agentul nr. XYQ/384/b reprezintă:

- Casa de Economie a Timpului;
- Casa de Economii și Consemnațiuni;
- Trezoreria Națională;
- Banca de Date Statistice.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- Agentul nr. XYQ/384/b îi propune domnului Fusi deschiderea unui cont la o anumită instituție.
- Agentul calculează timpul pierdut de Fusi cu somnul, cu activitățile zilnice și cu mesele.
- În marele oraș, tot mai mulți oameni fac „economie de timp”, în defavoarea copiilor.
- După întâlnirea cu agentul, domnul Fusi se simte bolnav, constatând scurtarea zilelor.
- Agentul îi propune frizerului reducerea timpului acordat clienților, mamei și cintezoiiului.
- Domnii cenușii au planuri în privința timpului oamenilor.
- Domnul Fusi află de la agent cât valorează viața lui.
- Frizerul este nemulțumit din cauza timpului pierdut cu practicarea meseriei sale.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare dintre următoarele cerințe:

- Menționează o particularitate a timpului, așa cum reiese din al doilea paragraf al textului-suport.
- Precizează condiția esențială pentru a deveni „cu totul alt om”, potrivit convingerii lui Fusi.
- Motivează frecvența mare a termenilor numerici în replicile agentului.
- Explică din ce cauză domnului Fusi „din tot timpul pe care și-l economisea mereu, în realitate nu-i rămânea niciodată nimic.”

D. (12 puncte)

Sub impulsul timpului, societatea contemporană se află într-o continuă mișcare, într-un „secol al vitezei”.

Redactează un text de cel mult 20 de rânduri, în care să prezinți importanța organizării timpului în viața personală și în cea socială, pornind de la secvența următoare: „Dar timpul este însăși viață.”

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

MISTERELE TIMPULUI ȘI SECRETELE PERCEPȚIEI NOASTRE ASUPRA REALITĂȚII

de Marius Comper

Până la începutul secolului al XX-lea, majoritatea oamenilor considerau timpul un element universal, ce se manifestă, în același fel, oriunde și pentru oricine. Albert Einstein a fost cel care a schimbat radical perspectiva asupra timpului, explicând că acesta este relativ, nu absolut, așa cum susținea Isaac Newton.

Experiența timpului este pur subiectivă, fiecare om percepându-l în funcție de viteza cu care călătorește prin spațiu și de distanța față de un câmp gravitațional (cu cât este mai departe un ceas de sursa de gravitație, cu atât timpul trece mai repede, așadar timpul se scurge mai repede pe Everest decât pe malul mării). [...]

Dacă în copilărie vacanța de vară părea să dureze o eternitate, pe măsură ce avansăm în vârstă anotimpurile și anii par să se scurgă cu o viteză tot mai mare. Cercetătorii au descoperit că aceasta este o senzație universală, existând diferențe de percepție a timpului în funcție de vârstă. Atunci când oamenii de știință solicită unui adolescent și unei persoane în vârstă de 70 de ani să estimeze, fără a număra, în cât timp a trecut un minut, persoana mai tânără oferă răspunsuri mai apropiate de adevăr, pe când cea de vârstă a treia anunță mai repede scurgerea celor 60 de secunde.

Motivul pentru care apare acest efect nu are legătură atât de mult cu vârsta, cât cu felul în care creierul procesează informațiile. „Timpul este foarte elastic”, explică David Eagleman. „Acesta se «întinde» atunci când resursele creierului sunt folosite intens, însă când experiențele pe care le trăim nu ne oferă nicio surpriză și creierul nu este solicitat, timpul se comprimă”, a adăugat specialistul.

Steve Taylor, profesor de psihologie la Universitatea din Leeds, afirmă că, pentru un copil, 6 ore petrecute la joacă sunt echivalentul unei zile de 20 de ore pentru un adult. „Copiii trăiesc totul pentru prima dată, toate experiențele lor sunt noi. Pentru ei, timpul trece mai greu ca urmare a faptului că percep în mod constant informații noi despre lume. Pe măsură ce îmbătrânesc, oamenii trăiesc din ce în ce mai puține experiențe noi, devenind mai obișnuiți cu lumea înconjurătoare, care pare familiară. Astfel, percepem mai puține informații despre lume, iar timpul nu se mai dilată”, explică Taylor. [...]

Din acest motiv, profesorul Taylor recomandă oamenilor să facă un efort să caute cât mai mult experiențe noi cu putință. „Dacă trăiești o viață dominată de rutină, atunci timpul va continua să se accelereze, însă dacă depui un efort pentru a călători în medii noi, pentru a te expune la situații și provocări noi, chiar dacă e vorba de ceva simplu ca alegerea unei rute noi în drumul spre serviciu, acest element de noutate va încetini timpul”, explică Taylor. „Mulți oameni încearcă să își prelungească viața menținându-se în formă și urmând o dietă sănătoasă, ceea ce este foarte bine, însă trebuie să conștientizăm că putem să ne prelungim viața prin modificarea modului în care percepem timpul, căutând mai multe experiențe noi și petrecând mai mult timp, trăind în prezent”, a concluzionat Taylor.

(<http://www.descopera.ro/stiinta/9853338-misterele-timpului-si-secretele-perceptiei-noastre-asupra-realitatii>)

A. (8 puncte: 2 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, în enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, prin valorificarea textului citat:

1. Precizează care este schimbarea fundamentală adusă de Albert Einstein, raportat la timp.
2. Menționează o cauză pentru care „experiența timpului este pur subiectivă”.
3. Explică în ce constă „elasticitatea timpului”.
4. Explică motivul pentru care profesorul Taylor recomandă oamenilor să caute cât mai multe experiențe noi cu putință.

B. (12 puncte)

Redactează un text de cel mult 10 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre *descoperirea lumii prin joc*, pornind de la afirmația profesorului Steve Taylor „Copiii trăiesc totul pentru prima dată, toate experiențele lor sunt noi.”

Se vor acorda câte 2 puncte pentru cerințele 1-3 și 4 puncte pentru cerința 4.

Privește cu atenție afișul folosit pentru prezentarea ineditei expoziții de știință interactivă „Laborator”.

Formulează răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe:

1. Notează domeniile științifice vizate în cadrul „Laboratorului”. (2 p.)
2. Menționează numele celui ce organizează expoziția de știință interactivă. (2 p.)
3. Precizează un detaliu din cadrul afișului sugerând „aventura uluitoare” la care sunt invitați să participe elevii. (2 p.)
4. Explică, într-un text de cel mult 10 rânduri, relația dintre mesajul verbal și elementele grafice ale afișului. (4 p.)

PARTENER:

COMPLEXUL MUZEAL NAȚIONAL MOLDOVA IAȘI

**Te invităm la o aventură uluitoare în lumea științei!
 Fizica, biologia și chimia
 explicate practic, interactiv și distractiv.**

Vino în

LABORATOR

EXPOZIȚIE DE ȘTIINȚĂ INTERACTIVĂ
 organizată în **Palatul Culturii Iași** în perioada
1 martie - 30 aprilie 2017,
 de marți până duminică, între orele 10:00 -17:00.

[un tur durează
 aproximativ 50 minute,
 iar capacitatea maximă
 pentru un tur
 este de 25 participanți.]

Pentru info și rezervări TRIMITE un e-mail la
rezervari@eventera.ro
SAU
SUNĂ LA
0766 704 668

ORGANIZATOR:
 eventera
 Let's event up!

Eveniment recomandat copiilor
 între 6 și 14 ani.
 Prețul unui bilet de intrare
 este 15 lei.